

Na Velja po pošti:
 za celo leto naprej... K 50—
 za en mesec... „ 4—
 za šest mesecev... „ 15—
 za ostale inozemstvo... „ 50—
V Ljubljani na dom
 za celo leto naprej... K 48—
 za en mesec... „ 4—
 za šest mesecev... „ 15—
 za ostale inozemstvo... „ 50—
Sobotna izdaja:
 za celo leto... K 10—
 za šest mesecev... „ 12—
 za ostale inozemstvo... „ 15—

SLOVENE

Inserati:
 Enostopna petstvarna (50 mm široka in 3 mm visoka ali sje prostor)
 za enkrat... po 50 v
 za dva- in večkrat... „ 45 „
 pri večjih naročilih primeren popust po dogovoru.
 Ob sobotah dvojni tarif.
Poslano:
 Enostopna petstvarna K 1—
 Izhaja vsak dan (izvenredno delje in praznike, ob 3. uri pop.)
 Redna letna priloga vama red

Uredništvo je v Kopitarjevi ulici št. 6/III.
 Rokopisi se ne vračajo; ne frankirana pisma se ne sprejemajo. — Uredniškega telefona št. 50. —

Političen list za slovenski narod.

Upravištvo je v Kopitarjevi ulici št. 6. — Račun poštne hranilnice avstrijske št. 24.797, ograde 28.511, bosn.-herc. št. 7563. — Upraviškega telefona št. 50.

Minimum in maksimum.

Združitev vseh avstro-ogrskih Jugoslovancev v skupno, samostojno državo pod habsburškim žezlom, to je bila zahteva majniške deklaracije. Takoj v začetku, ko je bila ta izjava podana v državnem zboru, je bilo rečeno, da je to naš minimum; najmanj, kar zahtevamo. Znano je tudi, da je dr. Krek, ki je imel vedno precej vidika v bodoči razvoj političnih razmer, opozoril takrat vodilne državne kroge, da je to zadnja možnost, rešiti jugoslovansko vprašanje v okviru monarhije. In ko bi avstro-ogrška vlada hotela pokazati količjak dobre volje, bi se ji ta zadnji poizkus posrečil: odkrito rečeno: v našo polno zadovoljnost in v še večjo korist avstro-ogrške monarhije in habsburške hiše. Zakaj vsi smo bili priča, s kakim navdušenjem se je oprijelo naše ljudstvo te ideje kakor rešilne deske, in ko bi znašla in hotela avstrijska vlada takrat v polni meri zadovoljiti naše težnje, kako bi zrastle v našem ljudstvu že itak globoka zvestoba do države, in kako bi se dvignila v njem ljubezen do habsburške dinastije, katero je imelo slovensko ljudstvo itak vedno v najglobljem čislju. Velik patriotizem naših ljudi bi se le še pomnožil.

Toda prišlo je drugače! Pa ne po naši krivdi — to nam vstaja jasno govori — temveč po vaši lastni, avstro-ogrška gospod! Avstrijska vlada ne le, da ni hotela ničesar slišati o naših željah, ampak je naš

visoki ideal teptala v tla, pošiljala zandarje na naše shode, kjer je ljudstvo hotelo dati duška svojim željam, s preganjanjem in grožnjami hotela zatreti naše gibanje, s proglašanjem nemškega kurza nas naravnost obsodila na smrt, medtem ko so naši možje in fantje krvaveli v prvih strelskih jarkih za Avstrijo. Za vsako našo prošnjo smo dobili — sit venia verbo — tri brce v hrbet. Avstrijska vlada se je za žive in mrtve trudila, da bi nam zatrla zadnjo iskrico patriotizma in nas državi kolikor mogoče odtujila. Zadnja možnost, rešiti jugoslovansko vprašanje v okviru avstro-ogrške monarhije je Avstrija zamudila. Ni nam hotela dati našega minimuma in sedaj prihajajo drugi, ki imajo sedaj moč in oblast, in ti nam ne branijo našega maksimuma. In Narodni Veče je sedaj v Zagrebu proglasil naš maksimum: združitev vseh Jugoslovancev brez ozira na katerekoli deželne in državne meje v eno samo državo. Minimum je zamujen, maksimum je sedanja naša zahteva.

Kaj pa s habsburško dinastijo? Častitljivi in hvaležni spomini nas vežejo z njo in ko smo proglasili majniško deklaracijo, kjer smo poudarjali habsburško hišo, smo mislili odkrito. Nikdar nam majniška deklaracija ni bila krinka, pod katero bi skrivali kake protidinastične misli. Danes pa moramo reči: Zvesti smo avstrijskemu cesarju, dokler nam mednarodno veljavni mirovni razgovori, katerim bo tudi Avstrija in njen vladar pridil, ne sankcionirajo popolne samoodločbe. Takrat pa bo imelo besedo naše jugoslovansko ljudstvo.

Zagreb manifestira.

Zagreb, 22. oktobra 1918.

Ko je dospel včeraj v Zagreb odgovor Wilsona na avstrijsko-ogrsko noto, so vsi listi priredili posebne izdaje, za katere se je ljudstvo kar trgalo. Opoldne so že raz vse hiše visele zastave, in vse mesto je nenehno izgledalo praznično.

Po ulicah so pričeli pobirati narodni davek in so se že nabrale velike vsote. Narodni davek nameravajo vpeljati po vseh jugoslovanskih deželah.

Sinoči je prišlo do velikanskih manifestacij. Do 20.000 ljudi je manifestiralo po ulicah, nosili hrvatske, slovenske in srbske zastave, in navdušeno klicalo Trumbić in Wilsonu. Ugoden vtis je napravila na prebivalstvo udeležba več sto srbskih in ruskih ujetnikov, ki so klicali »Živela svoboda«, »Živela svobodna Jugoslavija« itd. Ko so prišli manifestanti na lico, najobljudenejšo ulico, kjer stanuje vodja frankovcev dr. Horvat, so burno klicali »proč z narodnim izdajalcem«. Od tu je množica odkorakala v gornje mesto pred sabor, kjer zboruje osrednji odbor »Narodnega veča«. Tu niso hotele prenehati ovacije, vrhunec pa so dosegle, ko sta se pojavila na balkonu podpredsednika »Narodnega veča« dr. Pavelić in Pribičević. Oba sta zbranim ljudstvu govorila in se zahvalila v imenu »Narodnega veča« za ovacije in jih pozvala, naj se zavedajo velikega zgodovinskega trenutka ter vzdrže vzoren red. Nato so odšli manifestanti pred bansko palačo, ko so banu Mihaloviču priredili lepo manifestacijo in ga pozdravljali z burnimi klici »Živel narodni ban«.

Množica se je nato pomikala iz gornjega mesta v spodnje mesto, kjer jo je na vseučiliškem trgu pozdravil dr. B. Angjelinović. Na tisoče ljudi je priseglo, da hočejo vzdržati najlepši red, zavedajoč se velikih trenutkov, v katerih živimo. Nato se je množica razšla. Cela manifestacija je potekla v najlepšem redu.

Za danes se pričakujejo velikanske manifestacije. Delavstvo je prenehalo delati, vse tovarne stoje. Socialno-demokratsko vodstvo je pozvalo delavstvo, naj se zbere ob 11. uri pred gledališčem.

Ne samo v Zagrebu, ampak tudi po deželi vlada z ozirom na Wilsonov odgovor velikansko navdušenje.

V zagrebškem orfeju je prišlo do demonstracij. Na oder je prinesel neki artist Nemec mažarsko in avstrijsko zastavo in

ker je ni hotel odstraniti, je ljudstvo vdrlo na oder in raztrgalo obe zastavi.

Sinoči je vladalo veliko veselje tudi v kavarni »Corso«, kjer so gostje prepevali domoljubne pesmi, med njimi tudi narodno himno. Ko pri petju narodne himne ni hotelo vstati nekaj mažarskih in nemških častnikov, so zahtevali od njih, naj store isto. Častniki tega niso hoteli storiti in so izjavili da to ni nobeno povelje. Prišlo je do prepira, častniki so pričeli streljati. Več oseb je ranjenih. Končno so gostje zmetali častnike na cesto.

Vse časopiseje navdušeno pozdravlja Wilsonovo noto in pravi, da sta Dunaj in Budimpešta razočarana. Naša zmagaja gotova. Imamo svojo vlado in ta je »Narodno veče«.

Komunike „Narod. veča“

Zagreb, 22. oktobra 1918.

Osrednji odbor »Narodnega veča« je imel včeraj sejo od 5. ure do pozne noči, na kateri se je obširno bavil z Wilsonovo noto in položajem. Izdan je bil sledeči komunike:

»Narodno veče« pozdravlja z največjim veseljem stališče, ki ga je zavzel predsednik Združenih držav Amerike v svojem odgovoru na avstrijsko-ogrsko noto z dne 4. oktobra t. l. pod datumom: Državni departement, 19. oktobra 1918, ki odgovarja izjavi naroda SHS. in stališču, ki ga je zavzel v objavi »Narodnega veča« 20. oktobra t. l. glede rešitve svojega narodnega vprašanja in misli popolne narodne samoodločbe. Ponovno izjavlja, da smatra mednarodni mirovni kongres za edini kompetentni forum za rešitev jugoslovanskega vprašanja. Sklenjeno je, da se podvzame korak za oživetitev ustavnih pravic, posebno glede svobode tiska in sestajanja. Končno se prosi ves narod, naj bo v svojih manifestacijah dostojen in naj se izogne vsemu, kar bi škodilo imetju in ga uničilo, ker bi se s tem uničila posest, ki se smatra za last bodoče države SHS.

Hrvatski ban noče v Budimpešto.

Mažari bi se radi pogajali.

Dunaj, 22. oktobra. »N. Freie Presse« poroča iz Budimpešti: Ministr. predsednik Wekerle je povabil hrvatskega bana Mihaloviča, da naj pride v Budimpešto na posvetovanje. Hrvatski ban je na to povabilo odgovoril, da ne more priti v Budimpešto, ker mu to sedanj položaj na Hrvatskem in razvoj dogodkov ne dopušča.

Zagreb, 22. oktobra. Vaš dopisnik je izvedel, da bi se Mažari zelo radi pogajali. Iz Budimpešte so pozvali bana Mihaloviča, naj se Hrvti izpametujejo in se začno z Mažari pogajati, zraven pa so namignili, da bi se dalo od njih marsikaj doseči. Hrvatski ban jim je odgovoril, da je

Nemčija odgovorila.

Berlin, 21. oktobra. Wolffov urad sporoča: Nemški odgovor na ameriško noto od dne 14. oktobra se glasi sledeče:

Ko je nemška vlada sprejela predloge za izpraznitev zasedenega ozemlja, je imela ta namen, da se prepusti postopanje pri tej izpraznitvi in pogoji premirja presoji vojaških svetovalcev in da se medsebojno razmerje moči na frontah uredi po pogodbi, ki ga varujejo in jamčijo. Nemška vlada prepušča predsedniku, da ustvari priliko, kjer naj se urede podrobnosti. Nemška vlada zaupa predsedniku Zveznih držav, da ne bo odobril nobenih zahtev, ki ne bi bile združljive s častjo nemškega naroda in z uvedbo pravičnega miru.

Nemška vlada se zavaruje proti očitku nepostavnih in nečloveških dejanj, katerih se obdoljujejo nemške vojne sile na suhem in na morju in s tem tudi nemško ljudstvo.

Razdejanja so vedno potrebna za kritje umika in so v toliko po mednarodnem pravu dovoljena.

Nemške čete imajo najstrožje naročilo, da prizanašajo osebnim lastninam in da po možnosti skrbijo za prebivalstvo. Kjer se kljub temu dogajajo izgrede, se krivci kaznujejo.

Nemška vlada tudi zanikava, da bi nemška mornarica pri potapljanju ladij namenoma uničevala rešilne čolne z ljudmi vred. Nemška vlada predlaga, da naj neviralne komisije v vseh teh točkah pojasne dejanski položaj. Da bi se vse zabranilo, kar bi moglo mirovno delo oteževati, je nemška vlada vsem poveljnikom podmornikov poslala ukaz, ki izključuje torpediranje popotniških ladij, pri čemer pa iz tehničnih vzrokov ne more jamčiti za to, da bi ta ukaz prejel vsak podmornik, ki se sedaj še nahaja na morju, preden se vrne.

Kot temeljni pogoj za mir pa označuje predsednik, da se odpravi vsaka samovoljna oblast, ki more sama zase brez nadzorstva in svojevoljno motiti svetovni mir. Na to odgovarja nemška vlada: V nemški državi je bilo ljudsko zastopstvo brez vpliva na sestavo vlade. Pri odločitvi o vojski in miru ustava ni skrbela za vpliv ljudskega zastopstva. V teh stvareh se je uvedla temeljita izprememba. Nova vlada je sestavljena v popolnem soglasju z željami ljudskega zastopstva, katero je izvoljeno po enakih, tajnih in direktnih volilnih pravicah. Voditelji velikih strank državnega zbora so njeni člani. Tudi v bodoče ne more nobena vlada nastopiti svojih poslov, ali jih voditi, ne da bi uživala zaupanja večine državnega zbora. Odgovornost državnega kancelerja napram ljudskemu zastopstvu se postavno uredi in zavaruje. Prvo dejanje nove vlade je bilo, da je državnemu zboru predložila zakon, s katerim se državna ustava izpreminja v toliko, da je za odločitev o vojni in miru potrebno pritrđilo ljudskega zastopstva.

Jamstvo za trajnost novega povelja ni le v postavnih garancijah, ampak tudi v nesomajni volji nemškega ljudstva.

prišel sedaj čas, da se Mažari spametujejo in da pri njih nima ničesar iskati.

Hrvatski Sokol in Narodno Veče.

Zagreb, 22. okt. 1918.

Hrvatski ban je dovolil, da sme hrvatski Sokol zopet pričeti z delovanjem. Starejšinstvo sokolske zveze je pričelo takoj z najširšo akcijo in je izjavilo, da je popolnoma na razpolago Narodnemu Veču in da hoče z vso močjo pomagati pri ustanovitvi narodne straže.

Frankovci pri kralju.

Zagreb, 22. okt. 1918.

Danes je sprejel kralj v avdienci vodje frankovcev dr. Horvata, dr. Franka in dr. Pazmana, da se informira o jugoslovanskem vprašanju.

svoji veliki večini podpira te prenosne in zahteva, da se krepko nadaljujejo.

Na predsedniškovo vprašanje, s kom ima on in vlada, ki so proti Nemčiji združene, opraviti, se s tem jasno in nedvoumno tako odgovarja, da izhaja ponudba miru in premirja od vlade, ki je prosta vsake samovoljnosti in neodgovornega vpliva in katere temelji na pritrđitvi pretežne večine nemškega ljudstva.

Berlin, 20. oktobra 1918.

Podpisal:

SOLF,

državni tajnik v zunanjem uradu.

Nemčija je odgovorila Wilsonu na vprašanja, ki jih je stavil na njo. Odgovor dokazuje, da so se popolnoma izjavile spletke predstavitev pruskega absolutnega cesarizma, ki so pritiskali z vso silo na nemško vlado, da naj da Wilsonu tak odgovor, ki bi onemogočil mir in pahnil Nemčijo v križarsko obrambno vojsko do zadnjega moža in do zadnjega groša. V vprašanih izpraznitve in premirja se je Wilsonu popolnoma uklonila. Kakor ponižna prošnja done besede nemške vlade, da zaupa predsedniku Zveznih držav, da ne bo odobril nobenih zahtev, ki bi bile nezdržljive s častjo nemškega naroda. Kje so tisti časi, ko je rožljaj nemški general v Brestu-Litovskem s sabljo?

Popolnoma je šla nemška vlada v Kanoso, ker predlaga, da naj nevtralna komisija dožene dejanski položaj o očitkih proti nečloveškemu načinu nemškega vojskovanja na suhem in na morju in se seveda ukloni njenemu razsodilu.

Popolno zmago nad cesarističnim absolutizmom Hohenzollercev pa obsegajo tisti stavki note, ki najodločneje poudarjajo, da izhaja ponudba miru in premirja od vlade, ki je prosta vsake samovoljnosti in neodgovornega vpliva in katere temelji na pritrđitvi pretežne večine nemškega ljudstva.

Nota niti ne imenuje cesarja, kar dokazuje, da je zmagala v Nemčiji demokratska struja na celi črti. Čisto nič se ne bi čudili, če bi kmalu odstopil nemški cesar Viljem in tudi ne, če bi v Nemčiji uvedli republikansko vladno obliko, za katero se zavzema socialna demokracija in demokratski nemški jug in zahod.

Nota ne omenja niti z besedico Avstrije-Ogrske in Turčije in dela z vso silo na to, da doseže Nemčija sama mir, ki naj bi ne bil nečasten; pripravljena je, da sprejme najtrši mir, kar se bere med vrsticami note: nemški vladi gre zdaj le za to, da dobi pot do miru, ki ne bi bil v obliki podoben popolni kapitulaciji, v resnici je pa že njena nota sama popolna kapitulacija.

Nemški podmorniki se vrnejo domov.

London, 21. oktobra. (Tel. Comp.) Madridski listi poročajo: Španska vlada je dobila uradno poročilo iz Nemčije, da je nemška admiraliteta zapovedala podmornikom, naj se precej vrnejo v domovino.

Svojim gg. kritikom!

Do sedaj sem lahko zadovoljen z uspehom svojih člankov »V zaželeni deželi«. Povsem zadovoljen navzlic temu, da prve ocene o mojem delu nikakor niso ugodne! Gotovo tega ne rečem iz pretirane skromnosti, ali jasno sem izražal vodilni svoj namen, naglašajoč koncem svoje serije: »Vsebine svojih študij in skušenj podajam v teh člankih, zadovoljen bodem z uspehom, ako z njimi zbudim vsestransko razpravo o globokih problemih naše uprave in ustave.« Kakor se vidi, se mi je to posrečilo. Sprožil sem diskuzijo med slovenskimi politiki o stvarih, katere moramo pretresati in razmišljati pravočasno. Kajti čas hiti, z nečuvno hitrostjo vrši se svetovni preobrat in ogroženi bi bili morda v svoji narodni eksistenci, ako porajajoči veliki dogodki nas presenetijo neopripravljeni in spavajoče.

Dobrodošli tedaj gg. ocenjevalci! Pridržujem si za kasneje stvarni odgovor na vaša umovanja, za sedaj si zgolj dovoljujem skromno opazko in pohleвно prošnjo.

Opazka moja velja izviru mojih člankov. Nisem jih namreč bil spisal iz lastnega nagiba, niti podal jih nisem sam nobenemu uredništvu. Marveč gola istina je, da sem jih spisal in obelodanil po direktnem naročilu z najmerodajnejše strani. Rodili so se članki moji na ta način, da sem vodilne svoje misli bil razvijal v neki seji ustavno-upravnega odseka Narodnega sveta ter bil po tem od vseh govornikov, ki so posegali v debato, zlasti pa koncem razprave od predsednika dra. Korošca naravnost pozvan, naj spišem svoj osnutek, kateri naj služi substratom daljne razprave ter naj se priobči po vseh slovenskih dnevnikih. Pokorivši se temu naročilu izročil sem svoj elaborat Narodnemu svetu, kateri ga je potem dostavil dotičnim uredništvom. Nemilo me je torej dirnulo, ko mi je med drugimi ljubeznivostmi eden velečenjenih mojih kritikov predbacival, da sem »kar v treh dnevnikih priobčil serijo člankov.« To očitje je, ako dotični gospod ni poznal izvira mojih člankov, stvarno neutemeljeno, ako ga je pa poznal, docela neumestno in malo okusno.

In sedaj prošnja moja! Stavljam jo nikakor ne v svojem interesu. Časnikarskih prasek sem vajen, poznam junake in njih bojne metode ter mirno gledam, tudi če se komu izmed njih zljubi, tuptam nastopiti našemljen kakor Matamoros v starofrancoski komediji. V strah me ne spravi ter ugnal me ne bode. Ali za stvar mi je in le-ta lahko trpi škodo po nekem načinu bojevanja. Čas je preresen ter prevzvišeni in pretežavni so problemi, v katere se nam je vglobiti, da bi jih mogli reševati z orodjem iz orodjaren pretečenega medsebojnega boja. Več stvarnosti tedaj in manj osebnosti! Gledati na to, kaj kdo pove in na to, kdo to pove! S tega stališča je brezpomembno, če kako mnenje izhaja od »moža, vzraslega in osivelega v šoli in v jarinu staroavstrijskega birokratizma«, marveč mero-dajno mora biti zgolj, če so njegovi nazori razsodni in realni. Ne gre za to, da rojaka, s katerim se slučajno ne slagamo v tem ali onem pitanju, smešimo in ranimo, temveč edino za to, da ga prepričamo! Morda bomo s tako pisavo manj dovipni, gotovo manj pikantni in zabavni, zato pa — bolj stvarni in prepričevalni. Stojč na tem stališču hočem se pri razmotrivanju danega gradiva kolikor mogoče izogibati vsake osebne polemike, prosim pa tudi svoje gg. ocenjevalce, sedanje in bodoče, da se pri tej razpravi ravna po istem navodilu.

Toliko v formalnem pogledu. Kar se tiče stvarnega odgovora, prihranim si ga za poznejši čas, kedar se bode nabralo več kritičnega materiala. Uže danes pa moram naglašati, da z golo negativno kritiko v danem slučaju bore malo opravim. Nikakor ne zadošča, da se ovrže, razdere in razdrpa osnutek, temveč nadomestiti ga treba z drugim boljšim načrtom. Kritika mora biti pozitivna, ako se v istini hoče koristiti sveti jugoslovanski stvari. Kaže se pa jasno uže pri začetkih naše medsebojne razprave, da je jedro in bistvo celega prepira načelno vprašanje: Ali je bodočo Jugoslavijo urediti v centralističnem ali v avtonomnem smislu? Ona stara in vendar vedno mlada, ker po svoji naravi vekovita kontroverza, katere je pretresala staro Avstrijo od početka njenega ustavnega življenja! Očetje naši borili so se proti centralističnim tendencam pod zastavo federalizma, tudi jaz sem skozi dolga desetletja v parlamentarnih bojih stal v bojnih vrstah, nasprotujočih nenaravnemu, zgodovinsko neutemeljenemu centralističnemu stremljenju. To je »milieu«, iz katerega sem vzrastel. Ne oni klaverni provincijalizem, ki sem ga vedno odklanjal in pobijal z vso odločnostjo. Še veliko manj slaboglasni birokratizem, kateri se mi je pristudil tem bolj, ker sem kvarne posledice njegove iz lastne skušnje in na lastne oči mogel spoznavati. Jasno krivico mi delajo tedaj velebenjeni gg. kritiki, ako me prištevajo

omejenim »provincijalcem« ali celo zastarelim in odvečnim »birokratom«, pravo pa bi bili pogodili, ako bi me uvrstili med pristaše in zagovornike načela samouprave. Na jutrovnem obzorju se svita zarja našega dneva, solnce vzhaja jugoslovansko, srce mi prekipava radosti, da kot stari ugledam, kar sem sanjal kot mladenič, a čisto nič me ni sram, da ustopim v novo dobo, v dobo našega prerodenja kot preprčan avtonomist, kot verni pristaš ljudske samouprave in načelni protivnik svobodi nevarnega centralizma.

Ali dobim kakega zaveznika v svojem časnikarskem boju, tega ne vem. Eno pa vem: da je med nami še naš Janez Evangelist, na moji strani bi stal kot dober moj sekundant in sobojevnik. To ni prazna domneva. Saj je dr. Krek poznal moj upravni načrt ter se niti zgražal ni nad mojimi »okrožji«, dasi sem bil iste »radi krajšega« označil z imeni sedanjih kronovin. Še več, sam se je v razgovorih spuščal v nadrobnosti posameznih mejnih korektur. Kajti nikomur izmed naju ni prišlo na misel, smatrati sedanje deželne meje kot nekaj nedotakljivega, sakrosanctnega. Niti meni ne! Saj sem celo v dotični seji ustavno-upravnega odseka, kjer sem natančno bil načrtal svoj osnutek, izvestno označil svoje stališče, češ: »Izrecno naglašam, da je pri sestavi okrožij pred vsem gledati na skupnost gospodarskih interesov, na prometna občila itd., vsled česar bode tuptam treba nastopiti s korekturami sedanjih deželnih mej.« Slučajno ostal mi je pri spisanju svojih člankov podoben odstavek v peresu, — »habent sua fata libelli!« Torej z ranjnim dr. Krekom sva si uže načrtala nekaj takih mejnih korektur. In o njem bode celo najbolj sivogledi izmed mojih kritikov le s težavo dokazovali, da bi bil Evangelist slab in polovičarski Jugoslovian ali celo, da bi bil okužen s trupom staroavstrijskega birokratizma!

Toda dovolj za danes, velečislani gg. kritiki, ter — na svidanje pri stvarnem razgovoru!

Na Kamnu, 20. oktobra 1918.

Fr. pl. Šuklje.

Sestava Narodnega sveta.

I. PLENUM.

BANOVINA:

Hrvatsko-srbska koalicija:

Dr. Ivan Paleček, dr. Živko Bertić, dr. Edmund Lukinić, Većeslav Wilder, dr. Bogdan Medaković, dr. Dušan Popović, Svetozar Pribećević, dr. Milutin Mažuranić, dr. Ivan Ribar, dr. Dušan Peleš, dr. Stevan Simeonović-Čokić, dr. Makso Rošić.

Starčevićeva stranka prava:

Dr. Ante Pavelić, dr. Živko Petričić, Cezar Akačić, dr. Nikola Winterhalter, dr. Svetozar Rittig, dr. B. G. Angjelinović.

Hrvatska pučka seljačka stranka:

Stjepan Radić, Dragutin Kovačević.

Srbska narodno-radikalna stranka:

Dr. Zarko Miladinović, prof. Milan Nedjeljković.

Socijalno-demokratska stranka:

Vitimir Korač, Vilim Bukšek.

Skupina »Glasa SHS«:

Dr. Srgjan Budisavljević.

Skupina »Malih Novin«:

Dr. Ivan Lorković.

Skupina »Novin«:

Dr. Janko Šimrak.

REKA:

Dr. Rudolf Lenac.

MEDMURJE:

Dr. Ivan N. Novak.

DALMACIJA:

Narodna organizacija za Dalmacijo:

Dr. Mate Drinković, dr. Gajo Bulat, dr. Ivo Krstelj, dr. Prvoslav Grisogono, don Stan-ko Banić, dr. Uroš Desnica, Milan Marušić.

ISTRA:

Politično društvo za Hrvate in Slovence v Istri:

Dr. Gjuro Červar, Josip Grašić, dr. Šime Kurelić.

BOSNA IN HERCEGOVINA:

Kosta Kujundžić, Gligorije M. Jeftanović, dr. Jožo Sunarić, Vojislav Šola, Fra Ljubomir Galić, Stjepan Grčić, dr. Luka Čabrajić, dr. Savo Ljubibratić, Vjekoslav Jelavić, dr. Milan Jojkić, dr. Tugomir Alaupović, dr. Vlado Čorović, Hamid Svrzo, Fra Didak Buntić, Maksim Gjurković, dr. Mehmed Spaho, Proto Dušan Kecmanović, dr. Vojislav Besarović.

SLOVENIJA:

Vseslovenska ljudska stranka:

Dr. Anton Korošec, dr. Lovro Pogačnik, dr. Ivan Benković, Bogomil Remec, dr. Izidor Cankar, dr. Josip Jerić, Fran Smodej.

Jugoslovanska demokratska stranka:

Dr. Vekoslav Kukovec, Ivan Hribar, dr. Vladimir Ravnihar, dr. Albert Kramer.

Jugoslovanska socialno-demokratska stranka:

(Še ni imenovala delegata.)

TRST:

Politično društvo »Edinost«:

Dr. Ivan Čok.

POSLANCI BOSANSKEGA SABORA

(Na nje odpada 5 glasov.)

POSLANCI BOSANSKEGA SABORA:
so določili sledeče poslance kot svoje zastopnike: Pero Stokanović, Danilo Dimović, dr. Halil beg Hrasnica, Simo Eraković, Gjuro Džamonja.

JUGOSLOVANSKI KLUB V AVSTRIJSKEM DRŽAVNEM ZBORU:

(Ima v Narodnem Veču pet glasov.)

DEZELNI POSLANCI

deželnih zborov kranjskega, štajerskega, koroskega, goriškega, tržaškega, istrskega in dalmatinskega, v kolikor priznavajo načela Narodnega Veča, imajo v plenumu posvetovalno pravico.

OSREDNJI ODBORI:

BANOVINA:

Hrvatsko-srbska koalicija:
Dr. Ivan Paleček, dr. Edmund Lukinić, Većeslav Wilder, dr. Dušan Popović, Svetozar Pribećević.

Namestniki:

Dr. Makso Rošić, dr. Dušan Peleš, dr. Živko Bertić, dr. Stevan Simeonović-Čokić, dr. Ivan Ribar.

Starčevićeva stranka prava:

Dr. Ante Pavelić, dr. Živko Petričić; namestnika: Cezar Akačić, dr. Nikola Winterhalter.

Hrvatska pučka seljačka stranka:

Stjepan Radić; namestnik: Dragutin Kovačević.

Srbska narodna radikalna stranka:

Dr. Zarko Miladinović; namestnik: prof. Milan Nedjeljković.

Socijalno-demokratska stranka:

Vilim Bukšek.

Skupina »Glasa SHS«:

Dr. Srgjan Budisavljević; namestnik: dr. Hinko Krizman.

Skupina »Malih Novin«:

Dr. Ivan Lorković; namestnik: dr. Gjuro Šurmin.

Skupina »Novin«:

Dr. Janko Šimrak.

MEDMURJE:

Dr. Ivan Novak.

DALMACIJA:

Narodna organizacija za Dalmacijo:

Dr. Mate Drinković, dr. Prvoslav Grisogono, dr. Ivo Krstelj; namestnika: dr. Uroš Desnica, Milan Marušić.

ISTRA:

Politično društvo za Hrvate in Slovence v Istri:

Dr. Gjuro Červar; namestnik: Josip Grašić.

BOSNA IN HERCEGOVINA:

Dr. Jožo Sunarić, Vojislav Šola, dr. Milan Jojkić, Stjepan Grčić, Fra Ljubomir Galić, dr. Luka Čabrajić; namestnika: dr. Savo Ljubibratić, Vjekoslav Jelavić.

SLOVENIJA:

Vseslovenska ljudska stranka:

Dr. Anton Korošec, dr. Lovro Pogačnik, dr. Izidor Cankar; namestniki: dr. Ivan Benković, prof. Bogomil Remec, dr. Josip Jerić.

Jugoslovanska demokratska stranka:

Ivan Hribar, dr. Albert Kramer; namestnika: dr. Vjekoslav Kukovec, dr. Vladimir Ravnihar.

Jugoslovanska socialno-demokratska stranka:

(Še ni določila delegata.)

TRST:

Politično društvo »Edinost«:

Dr. Ivan Čok; namestnik: dr. Josip Wilfan.

KOOPTIRANI ČLANI OSREDNJEGA

ODBORA:

Dr. Fran Barac, Vitimir Korač, dr. Božo Vukotić, dr. Josip Smolodnik, dr. Matko Laginja.

PREDSEDNIŠTVO NARODNEGA VEČA IN OSREDNJEGA ODBORA:

Predsednik: dr. Anton Korošec; podpredsednika: Svetozar Pribećević, dr. Ante Pavelić; tajniki: dr. Mate Drinković, dr. Srgjan Budisavljević, dr. Ivan Lorković.

Pravilnik „Narodnega Veča“ za Slovence, Hrvate in Srbe v Zagrebu.

1. »Narodno Veče« za narod SHS v Zagrebu je politično predstavništvo vseh Slovencev, Hrvatov in Srbov, ki žive v Hrvatski-Slavoniji z Reko, v Dalmaciji, Bosni-Hercegovini, Istri, Trstu, na Kranjskem, na Goriškem, Štajerskem in Koroskem, v Bački, Banatu, Baranji, Medžimurju in v ostalih krajih jugozapadne Ogrske.

2. Skupni temeljni program »Narodnega Veča« je: Ujedinjenje vseh Slovencev, Hrvatov in Srbov v narodno, svobodno in neodvisno državo Slovencev, Hrvatov in Srbov, urejeno na demokratskih načelih. Vsa vprašanja, ki so v zvezi s temi temeljnimi načeli, se smatrajo za nesporno skupna vprašanja »Narodnega Veča«. Poleg tega odloča »Narodno Veče« o vseh vprašanjih, ki jih priznava »Narodnem Veču« zastopani odposlanci za skupna.

3. Organizacija »Narodnega Veča« temelji na teritorialnem principu, t. j. vsaka izmed naših pokrajin pošlje v »Narodno Veče« po enega odposlanca na okroglo vsakih 100 tisoč prebivalcev. Kranjski, slovenski delom Štajerske, Goriške in Koroske ter Trstu pripada skupaj 14 odposlancev, Istra dobi 3, Dalmacija 7, Hrvatska-Slavonija z Reko 28, Bosna-Hercegovina 18, Jugoslovani na Ogrskem 10 odposlancev.

Vsi izvoljeni člani hrvatskega sabora v Zagrebu, bosanskega sabora v Sarajevu, drž. zbora na Dunaju — ter vseh deželnih zborov prej navedenih dežel, ki sprejemajo načela tega pravilnika, imajo se, kolikor že itak niso izvoljeni člani »Narodnega Veča«, pravico udeleževati se plenarnih sej veča. Vrh tega pa imajo člani hrvatskega sabora v Zagrebu, bosanskega sabora v Sarajevu in državnega zbora na Dunaju pri plenarnih sejah skupaj po

pet glasov, odnosno po pet odposlancev z aktivno in pasivno pravico.

4. Organizacije, ki pristopajo »Narodnemu Veču« in ki zastopajo razne narodne stranke in politične skupine v poedinih pokrajinah, so dolžne, prepustiti sorazmerno število odposlancev tudi onim narodnim strankam, ki sedaj eventualno ne pristopijo »Narodnemu Veču«, a prosijo naknadno za sprejem. Naravno, da more tu iti samo za stranke, ki stoje na stališču narodnega edinstva Slovencev, Hrvatov in Srbov in neizpodbitne pravice samoodloče našega naroda, kakor je to označeno v zagrebški resoluciji z dne 3. marca 1918. I. O sprejemu sklepa »Osrednji odbor Narodnega Veča«.

5. »Narodno Veče« deluje:

a) v skupnih sejah, ki se sestajajo redno vsake 3 mesece, ter na poziv »osrednjega odbora« po potrebi, ali pa na predlog najmanj 15 članov »Narodnega Veča«. V tem poslednjem slučaju se mora sestati seja najkasneje 14 dni pozneje, ko je predsedništvo dobilo obvestilo. Plenum voli »osrednji odbor« (člane in namestnike) ter mu določa smer dela.

b) »Osrednji odbor« šteje največ 30 izvoljenih članov. Z dvema tretjinama glasov more »osrednji odbor« kooptirati največ še 10 članov z istimi pravicami. »Osrednji odbor« sklicuje plenarne seje »Narodnega Veča«, vodi poslovanje »Narodnega Veča«, predstavlja ga na zunaj, določa poslovnik in pododbor »Narodnega Veča«, sprejema njih poročila in se posvetuje o njih, imenuje poverjenike, rešuje spore med različnimi pokrajinskimi organizacijami in skupinami, daje v skladu za zastopniki odnosnih zastopov smer postopanju parlamentarnih skupin v splošno narodnih vprašanjih, nabira denarna sredstva in jih tudi upravlja ter izključuje posamezne člane, ki pa imajo pravico priziva na »Narodno Veče«, toda brez odgodilne moči. Po izvolitvi »osrednjega odbora« konstituira in izvoli predsedništvo, ki vodi posle »osrednjega odbora«. Predsedništvo »osrednjega odbora« je zaenot tudi predsedništvo »Narodnega Veča«.

6. V plenarnih sejah »Narodnega Veča« in »osrednjega odbora« se sklepa z dvotretjinsko večino glasov navzočih članov. Za »osrednji odbor« je potrebno, da je navzoča nadpolovična večina članov ali njihovih namestnikov. Za plenarno sejo »Narodnega Veča« zadostuje, da je navzoča tretjina članov s pravico glasovanja, treba pa je, da so ti člani pravočasno povabljeni. V postopanju na priziv proti izključenju posameznega člana »osrednjega odbora« ne glasujejo oni člani »osrednjega odbora«, ki so se udeležili glasovanja o izključenju.

7. Ta pravilnik se more izpremeniti samo v plenarni seji »Narodnega Veča« v navzočnosti vsaj polovice članov.

Zagreb, 6. oktobra 1918.

Overovljeno od poslovnega odbora »Narodnega Veča«.

Zagreb, 8. oktobra 1918.

Dr. Angjelinović, l. r. zapisnikar za SHS v Zagrebu, dr. Ante Pavelić, l. r., Bukšek, l. r., dr. Lorković, l. r., dr. M. Drinković, l. r.

Posveti Čehov in Jugoslovanov.

Dunaj, 21. oktobra. Med Čehi in Jugoslovani je bilo danes več posvetov o politični situaciji in o taktičnem postopanju v jutrajšnji seji poslanske zbornice državnega zbora. Razpravljali so tudi o stiku Narodnega veča z Narodnim Vyborem. V sredo, dne 23. t. m., ob 6. uri zvečer bo skupen posvet Narodnega veča in Narodnega Vybora na Dunaju.

Zahodno bojišče.

NEMŠKO URADNO POROČILO.

Berlin, 21. Uradno:

Bojna skupina kraljeviča Rupreta.

Na Flandrskem so se pred odsekom Lyse in okolu njega silno borili med Ursekom in Kortrykom. Sovražnik, ki je vdr začasn v Zeveren, je bil zopet vržen v protisunkom. Sovražnik se je ustalil na obeh straneh Deynze na zahodnem bregu Lyse. Dele, ki so vdrli južno od mesta čez reko, smo večinoma ujeli. Na vzhodnem bregu je ostalo francosko gnezdo. Sovražnik je vzhodno od Kortryka izvedel sunel čez Deerbyck in Sweveghen. Na višinal zahodno od Vichte in jugozahodno od tan smo ustavili njegove napade. Severno od Skalde smo odbili sovražnika pred našimi črtami. Sovražnik je severno od Tournaya dosegel Skaldo. V bojnem stiku z njim sm stali južno od Tournaya v črti St. Amand vzhodno od Denaina in na višinah vzhodno od Haspresa in severnovzhodno od njega.

Anglež je napadel z močnimi silam na obeh straneh Solesmesa in Le Chateauja včeraj v obsegu svojih 17. in 18. X med Le Chateuajem in Oiso izvajan na padov. Med Sommaingom in Vertainom smo omagali njegovi napadi v naši obrambi na višinah zahodno od Harpieske nižine. Na obeh straneh Solesmesa smo ustavili so vražnika, ki je prodr čez naše prednje črte, na višinah vzhodno od mesta in južno vzhodno od njega. Romeries in Amerva smo izgubili in ju zopet dobili s protisunkom. Na obeh straneh Le Chateauja smo po menjajočem se boju splošno držali na še postojanke.

Braniborska 44. rezervna divizija pod vodstvom generalnega majorja Haasa se j tu posebno odlikovala. Z velikimi sredstvi podvzeti nasprotnikom napad je toraj na celi 20 km široki fronti, izvzemši krajevno omejenega dobička tal, omagal na žilavosti naše infanterije, katero je podpirala artiljerija.

Vojna skupina nemškega cesarjeviča.

Severno od Serreje smo odbili ponovne nasprotnikove napade. Na obeh straneh ceste iz Laona v Marle smo izčistili dele naših črt, ki so ostali še v nasprotnikovi roki in smo odbili močne protinapade. Tudi zahodno od Aisne so zopet vzeli s protinapadom vzhodno-pruski bataljoni in v zadnjih bojih posebno preizkušeni rezervni pešpolk štev. 231 svojo postojanko in odbili nasprotnikove napade. Vzhodno od Vouziersa je skušal sovražnik svoje dne 19. oktobra priporjene krajevne uspehe z novimi napadi razširiti. Izjalovili so se zlasti zaradi protinapadov infanterijskega polka štev. 411 in ob žilavi obrambi 7. stotnije bavarskega pešpolka št. 24.

Vojna skupina generala pl. Gallwitz.

Vzhodno od Bantheville smo odbili delne napade Američanov. V splošnem so se na obeh straneh Moze zmerno bojevali. pl. Ludendorff.

NEMŠKO VEČERNO POROČILO.

Berlin, 21. zvečer. Uradno: Sovražnik se je omejeval na bojnih frontah na delne napade, ki smo jih odbili. Naš protinapad na po sovražniku zasedene višine na vzhodnem bregu Aisne na obeh straneh Vouziersa dobro napreduje.

Na Balkanu.

AVSTRIJSKO URADNO POROČILO.

Dunaj, 21. Uradno:

Na obeh straneh južne Morave smo odbili delne napade Srbov. V gorah zahodno od Zaječarja se močnejše čuti srbski pritisk.

Načelnik generalnega štaba.

NEMŠKO URADNO POROČILO.

Berlin, 21. Uradno:

Ob Moravi smo odbili ponovne delne napade Srbov. pl. Ludendorff.

Ententa zahteva brezpogojno izročitev Dardanel.

Lugano, 21. oktobra. »Corr. della Sera« poroča: Angleška vlada je prejela od predsednika Združenih držav Wilsona kopijo turške mirovne ponudbe. Odgovor se glasi: Brezpogojna izročitev morskih ožin kot predpogoja vsakega premirja. Podrobne pogoje je pooblaščen staviti angleški general v Palestini.

Za sporazum Turčije z entento.

Dunaj, 22. oktobra. »Neue Freie Pr.« poroča iz centralnih diplomatskih krogov, da obstoja v Turčiji močno gibanje za čim hitrejši sporazum z ententnimi državami.

Iz Rusije.

Ukrajinska vlada odstopila.

Kijev, 21. (K. u.) Celokupno ukrajinsko ministrstvo je odstopilo. Hetman je poveril dosedanjemu ministrskemu predsedniku Lisogubu novo sestavo kabineta.

Konstituanta Ukrajincev.

Lvov, 21. (K. u.) Ukrajinska konstituanta se je v prvi svoji meritorni seji posvetovala o organizacijskih delih in sklenila, da ustanovi predvsem v Lvovu in v Černovicah posebni delegaciji ter naznani včeraj sklenjene sklepe ukrajinske narodne skupščine s posebnim odposlaništvom avstrijski in skupni vladi.

Čehoslovaki in Srbi premagali na Uralu boljševike.

Shang-Hai, 20. (K. u.) Čehoslovaki (protirevolucionarji) in srbske vojeve sile so na Uralu težko porazili boljševike in jih 8000 vjeli. Boljševiki so prodirali proti Jekaterinoslavu. Ubitih je 1000 boljševikov, ugrabili so 3 oklopne vlake, 11 lokomotiv in 60 strojnic.

Nemško-avstrijska država

Sklepi nemškega narodnega zbora.

Dunaj, 21. oktobra. Pozno popoldne se je sešel v nižjeavstrijski deželni zbornici nemški narodni zbor. Predsedoval je držav. posl. dr. Waldner. Na njegov predlog so sklenili, da bodo uporabljali, dokler ne sklenejo lastnega poslovnika, poslovni red poslanske zbornice. Nato so izvolili tri predsednike: poslance Dinghoferja, Seitz in Finka. Seitz je prevzel predsedstvo. Po njegovem govoru so navdušeno in soglasno sprejeli skupni sklep, v katerem izrekajo odločnost nemškega naroda v Avstriji, da svoj bodoči državni red sam določi, da ustanovi samostojno nemško-avstrijsko državo in uredi svoje razmerje do drugih narodov potom svobodnih dogovorov z njimi. Nemško-avstrijska država zahteva teritorialno oblast nad celokupnim nemškim naselbinskim ozemljem, posebno tudi v sudetskih deželah. Vsaki pripojitvi ozemelj, na katerih prebivajo nemški kmetje, delavci in meščani, drugim narodom, se bo nemško-avstrijska država upirala. Dohod nemškega naroda do Jadranskega morja se zagotovi potom dogovorov z drugimi narodi. Dokler se ne snide na podlagi splošne in enake volilne pravice izvoljeni ustavodajni narodni zbor, ki bo določil ustavo nemško-avstrijske države, bo zastopala nemški narod v Avstriji celokupnost nemških državnih poslancev kot začasni narodni zbor za Nemško Avstrijo. Le-ta zahteva pravico, da zastopa nemški narod v Avstriji na mirovnih pogajanjih, da vodi pogajanja z drugimi narodi o prenosu uprave na nove države in o novi ureditvi odnošajev z narodi ter da osnuje zakonodajo in izvršilno oblast. Za rešitev teh nalog je zbor izvolil 20-članski izvršilni odbor z nalogom, da poda predloge o ustavi nemško-avstrijske države. Izvršilni odbor so pooblastili, da v pokrite stroškov, ki bodo potrebni za izvršitev gornjih nalog, najame posojilo. Končno izraža predlog pripravljenost poslancev nemškega naroda, da na še obstoječem ustavnem temelju sodelujejo za izvedbo tistih odredb, ki so potrebne, da se zagotovi pravno in gospodarsko življenje, dokler nove vlade ne prevzemo vseh državnih obveznosti.

Nato so zastopniki strank podali svoje izjave. Dr. Adler je izjavil v imenu nemških socialnih demokratov, da hočejo v narodnem zboru složno vršiti svojo dolžnost, ne da bi se pa odpovedali načelom socialne demokracije. Prečital je izjavo, ki pošilja slovanskim in romanskim sodrugom bratski pozdrav in izraža pripravljenost, da se združijo z drugimi narodi pod sprejemljivimi pogoji v svobodno zvezno državo. Če bi pa drugi narodi tega ne hoteli, bi se morala nemško-avstrijska država pridružiti Nemčiji kot posebna zvezna država. Nato so podali izjave tudi poslanci bar. pl. Pantz, Schraffl, Ofner, Knirsch in Steinwender, nakar so zborovanje zaključili. Prihodnja seja se naznani pismenim putem.

Po seji narodnega zbora se je sešel izvršilni odbor. Sklenil je izvoliti iz svoje srede tri skupine za najvažnejša področja: vojna in zunanje stvari, notranja uprava in ustava, narodno gospodarstvo in prehrana. Prvi skupini so naročili, naj se posvetuje o Wilsonovi noti in v najkrajšem času poroča odboru. Končno so sklenili, da ustanovitev nemškega narodnega zbora naznanijo avstrijski in skupni vladi, avstrijskim narodom in inozemstvu.

Hussarek o Wilsonovi noti

Dunaj, 21. oktobra. Pred početkom razprav v gosposki zbornici je povzel besedo ministrski predsednik baron Hussarek in je z ozirom na Wilsonovo noto izjavil, da misli, da nota ne daje povoda, prekiniti započeto izmenno misli. Mi bomo nadaljevali svojo mirovno akcijo in odgovorimo na noto. S tem stopamo v mirovne razgovore. Prišedši na tolmačenje cesarskega manifesta in Wilsonove note, vidi Hussarek, v obeh aktih veliko skladnost in pravi, da je manifest potrebno dopolnilo mirovnega koraka. Minister se bavi z bivšimi razmerami v državi in prihaja do zaključka, da se da zadeva ugodno rešiti. Prepričan sem, da bo tudi pri nas samoodločba dovedla do tega in bo morala dovesti, da se bo v gotovih točkah uresničila pod vidikom svobodno hotenih skupnih interesov, vendar tako, da bo pri tem zavarovana popolna samostojnost. Veliko dejanje preureditve se bo moglo seveda izvesti le ustavnim putem, s sodelovanjem vseh narodov. Če manifest skuša povdarjati, da se integritete dežele ograde kroge noče dotikati, se to samoobsebi razume. Preuredba našega državnega ustroja se vrši neodvisno od sklepov, katere naj sklenejo nositelji ustavnih oblasti v deželah svete ogrske krone.

Wilsonov odgovor.

Dunaj, 22. oktobra. »Volkszeitung« poroča: V poučenih krogih se zatrjuje, da je bil Wilsonov odgovor dunajski vladi sestavljen pod direktnim vplivom profesorja Massaryka.

Politične novice.

Najboljši Jugoslovan je postal enkrat dr. Šusteršič. Medtem ko je bila prej politika, ki jo je vodil Jugoslovanski klub in ki je danes v Narodnem Veču le še bolj radikalna, vedno »katastrofalna« zoper »vitalne interese« slovenskega naroda, proglašala dr. Šusteršič v današnjih »Novicah« svojo zvestobo do Narodnega Veča. Dalje izjavlja: »Mi, ki nismo nikdar prikrivali svojih dinastičnih čustev, ohranimo zvesto svojo dinastično zvestobo toliko časa, da naš iste odveže bodisi čin krone ali pa veljaven mednarodni akt. Če se poslednje zgodi, bomo našo zvestobo prenesli na novo državno oblast.« Kakor se vidi, se je v zadnjem času dr. Šusteršič tudi naučil prilagoditi se obstoječim razmeram. Te lastnosti dosedaj na njem še nismo zapazili. Pa mu tudi sedaj ne bo več dosti koristila.

Kronski svet. Dunaj, 22. oktobra. Kronski svet, ki se je včeraj vršil na Dunaju pod cesarjevim predsedstvom, ni

končal svojih posvetovanj. Kronskega sveta so se udeležili zunanji minister grof Burian, ogrski ministr. predsednik dr. Wekerle, avstrijski ministr. predsednik baron Hussarek, skupni finančni minister Spitzmüller, vojni minister Stöger-Steiner, šef generalnega štaba pl. Arz. Protokol je imel legacijski svetnik grof Colerode. Ker se posvetovanja niso končala, se bodo nadaljevala te dni v Budimpešti. Med tem obišče cesar Ogrsko ter bo v Debreczinu navzoč pri polaganju temeljnega kamna novi mažarski visoki šoli.

Iz gosposke zbornice. Dunaj, 22. (K. u.) Gosposka zbornica je odobrila v svoji včerajšnji seji postavbo o davku na efekte v drugem in tretjem branju. Prihodnja seja v sredo, 25. oktobra. Spored: Razprava o izjavi ministrskega predsednika.

Dunajčani zahtevajo zastopstvo v nemškem narodnem svetu. Dunaj, 21. (K. u.) »Rathauskorrespondenz« javlja: Ožji in širši strankarski odsek kraščansko-socialne stranke je sklenil danes sklep, s katerim zahteva, da bi dobilo mesto Dunaj kot največja nemška avstrijska občina v nemškem narodnem svetu primerno zastopstvo. Ravno tako zastopstvo naj bi se pripoznalo tudi kraščansko-socialnemu organiziranemu delavstvu.

Dunajsko in budimpeštansko borzo so zaprli, ker so cene ravno tako padale, kakor takrat, ko se je pričela vojna.

Narodni Listy, ki so bili ustavljeni od maja t. l., izhajajo sedaj samo v eni izdaji, in sicer samo kot večernik. Druge izdaje bodo pričele izhajati, če bodo imeli »Narodni Listy« zadosti papirja. List poroča, da bi bil lahko izhajal jutraj, če bi bilo sprejelo uredništvo pogoje dunajskih oblasti. Uredništvo je te pogoje odklonilo, ker priznava nad seboj kot edino instanco češki narod.

Grof Huyn se ne vrne. Dunaj, 22. oktobra. »Fremdenblatt« prinaša iz informiranih krogov vest, da se praški knezo-nadškof grof Huyn ne vrne več na svoje mesto. Mudi se sedaj v Hebu ter je bolan za špansko boleznijo.

Iz kraljevine Poljske. Iz Lvova se javlja: V Varšavi se še niso zedinili o ustavitvi razmer Poljske. Pilsudski bo najbrže poveljnik poljske armade. Ravnateljstvo državnih železnic v Krakovu je naznanilo c. kr. železniškemu ministrstvu, da ni več predrejeno ministrstvu in da bo sprejemalo navodila le od poljskih oblasti. Železniški minister je o tem obvestil precej Hussareka. Ravnateljstvo državnih železnic v Krakovu so odslovili iz službe.

Poljska in Nemčija. Berlin, 22. okt. Poslanca nemškega državnega zbora Seyda in Korfanti sta bila povabljeni v Varšavo na politično zborovanje. Zaposila sta nemško vlado za propustnice, da jima pa ni dovolila potovanja na Poljsko.

Prvi predsednik Poljske. Krakov, 22. oktobra. »Kurier« poroča iz zanesljivega vira, da bo prvi predsednik poljske republike znani virtuoz Paderewski.

Republikanski pokret. »Vorwärts« poroča: Med berlinskim delavstvom širijo neodgovorni ljudje letake, ki pozivajo na stavke in na poulične demonstracije. List delavce svari, naj ne slede hujskačem. Na izgrede hujskajo neodvisni socialisti, ki delajo na to, da se spremeni Nemčija v demokratično republiko.

Amnestija na Saškem. Saški kralj je pomilostil vse, ki so bili obsojeni radi političnih, štrajkarskih in radi prestopkov proti odredbam o življenjski prehrani.

Nota Francije Finski. Francoski konzul v Helsinkforsu je izročil finskemu zunanjemu ministru noto, s katero izjavlja, da če postane princ Friderik Karel finski kralj, ne bo Francija več pripoznavala Finske in da bo prekinila diplomatske zveze z njo.

Dnevne novice.

Umrli je 10. t. m. Janez Jaklitsch, župnik v Poljanici. Kot kaplan je služboval v Črmošnjicah, v Starem Logu, Koprivniku in Zdihovem na Kočevskem, kot župni upravitelj in župnik na Kočevski Planini in nazadnje kot župnik v Poljanici. Pogreb je bil danes. N. p. v m.

Oprostitev kandidatov duh. stanu vojaške službe. Od poučene strani se nam poroča: Ker se je vsled dolgotrajajoče vojne v nekaterih škofijah bati velikega pomanjkanja duhovnikov, je minister za deželno brambo pripravljen, nekaj kandidatov bogoslovja oprostiti vojaške službe. Dotičniki naj pošljejo pravilno opremljene prošnje za oprostitve (Enthebung) pristojnemu škofskemu uradu, ki bo prošnje zbiral ter jih skupno predložil deželni vladi, oziroma namestništvu. Od tod pojdejo na naučno ministrstvo, ki jih bo izročilo ministrstvu za deželno brambo. Upanje na oprostitve imajo oni kandidati, ki so izvršili 8. gimn. razred in ki morejo nedvoumno dokazati, da so storili primerne korake, da bi se posvetili duhovskemu stanu, preden so nastopili vojaško službo. V prvi vrsti se bo minister na take oziral, ki niso

sposobni za službo na fronti (Frontdienstuntaugliche); na druge le izjemoma, v slučajih, ki so vredni posebnega priporočila. Vojaki, ki so dosegli stopnjo častnika v rezervi ali črni vojski, oziroma stopnjo praporščaka ali tej enako, nimajo upanja na oprostitve.

Dunajski lakota. Dunaj, 22. oktobra. Dunajski župan dr. Weisskirchner se je pričel pogajati s češkim poslancem Tusarjem zaradi dobave krompirja in drugih živil za Dunaj. Opozarjal je na to, da živi na Dunaju na stotisoče Čehov in poslanec Tusar je izjavil, da je pripravljen posredovati, toda samo pod pogojem, da se Čehi pogajajo edino le z dunajsko mestno občino, da pa nimajo ničesar opraviti z državnimi oblastmi.

Strašna železniška nesreča v Kapfenbergu. — 30 mrtvih, 50 težko ranjenih. V Kapfenbergu so včeraj, dne 21. t. m., trčili skupaj trije železniški vlaki. Brzovlak, ki se odpelje ob 8. uri 30 minut z Dunaja, je zavozil v tovorni vlak. Veliko voz se je razbil. V razvaline ponesrečenih vlakov je zavozil vlak z dopustniki. Nastal je požar, v katerem je veliko voz zgorelo. Med ponesrečenci je mrtev tudi ravnatelj južne železnice, Grundner, njegova žena in sluga. Vsega skupaj je 30 mrtvih in 50 težko ranjenih.

Eksplodizija. Devin (Magdeburg), 21. (K. u.) Eksplodizija je bila v berlinski-anhaltski tvornici strojev v Dessauu. 70 je ubitih, ranjenih približno 50 oseb.

Zahvala. Odbor »Narodnega blagdana« SHS je naklonil naši obrambni narodni organizaciji 8000 K. Za ta velikodušen dar se mu najiskrenejše zahvaljujemo. — V Ljubljani, 22. oktobra 1918. — Predsedstvo »Slovenske Straže«.

Smrt na kosa. Dne 9. oktobra je umrl na pljučnici in španski bolezni Alojzij Oberstar, vojak 17. pešpolka, rodom iz Žapuž št. 4 pri Ribnici. Star je bil 35 let in je brat Ign. Oberstarja, ekspozita na Zdihovju na Dolenjskem.

C. kr. gimnazija v Novem mestu ostane iz zdravstvenih ozirov nadalje zaprta do vstetega 3. novembra t. l. Najtančnejše naznanilo je objavljeno na uradni deski v gimnazijskem poslopju istotam.

Prosveta.

pr Iz gledališke pisarne. Kakor smo javili, se vprizori danes zvečer Nušičeva komedija »Svet« za abonement »C«. — V sredo, dne 23. t. m. bo prvič po mnogih letih novo uprizorjena »Charlejeva teta«. V vlogi lord Francourt Babberley nastopi g. Josip Daneš, barona Colonella igra g. V. Bratina, Spitique g. Josip Povhe. Vsled obolelosti g. Rečka je prevzel g. Hinko Nušič vlogo Jacka Chesneya, da omogoči to predstavo. Prvikrat nastopi v letošnji sezoni g. Rado Zeleznik v vlogi Charleya Wykeham. Charlejeva teta donna Lucia d'Alvadorez bo gospa Berta Bukšekova, Ela Dolahey gđc. Mila Šaričeva, nečakinja Ana gđc. Vera Danilova, Kitty Verdun igra gđc. Garvasova, slugo Brasseta g. G. Strniša in Mary, sobarico gđc. Marija Rekarjeva. »Charlejeva teta« se predvaja izven abonementa. — V četrtek, dne 24. t. m. zvečer se ponovi za abonement »A« »Charlejeva teta«.

pr »Narodna galerija« v Ljubljani. Danes zvečer ob šestih odborova seja na mestnem magistratu v sobi g. ravnatelja dr. Zarnika.

Aprovizacija.

a Krompir za VI. okraj. Stranke VI. okr. prejmejo krompir v sredo, dne 23. t. m., in v četrtek, dne 24. t. m., pri Mühleisnu na Dunajski cesti. Določen je ta-le red: V sredo, dne 23. t. m., popoldne od pol 2 do pol 3 št. 1 do 110, od pol 3 do pol 4 št. 111 do 220, od pol 4 do pol 5 št. 221 do 330, od pol 5 do 5 št. 331 do 385. V četrtek, dne 24. t. m., popoldne od 8 do 9 št. 386 do 490, od 9 do 10 št. 491 do 600, od 10 do 11 št. 601 do 710, popoldne od pol 2 do pol 3 št. 711 do 820, od pol 3 do pol 4 št. 821 do 930, od pol 4 do pol 5 št. 931 do 1040, od pol 5 do 5 št. 1041 do konca. Stranka dobi za vsako osebo 10 kg krompirja, kilogram stane 34 vinarjev.

a Inozemsko meso. Mestna aprovizacija ljubljanska bo oddajala inozemsko meso v sredo, dne 23. t. m., od pol 7. do pol 9. ure jutraj v cerkvi sv. Jožefa.

a Meso na zelene izkaznice B. Stranke z železnimi izkaznicami B prejmejo goveje meso v sredo, dne 23. t. m., in v četrtek, dne 24. t. m., v cerkvi sv. Jožefa. Določen je ta-le red: V sredo, dne 23. t. m., popoldne od 1 do pol 2 št. 1 do 200, od pol 2 do 2 št. 201 do 400, od 2 do pol 3 št. 401 do 600, od pol 3 do 3 št. 601 do 800, od 3 do pol 4 št. 801 do 1000, od pol 4 do 4 št. 1001 do 1200, od 4 do pol 5 št. 1201 do 1400, od pol 5 do 5 št. 1401 do 1600. V četrtek, dne 24. t. m., popoldne od 8 do 9 št. 1601 do 1800, od pol 9 do 9 št. 1801 do 2000, od 9 do pol 10 št. 2001 do 2200, od pol 10 do 10 št. 2200 do 2400, od 10 do pol 11 št. 2401 do konca.

a Kislo zelje na zelene izkaznice A. Stranke z zelenimi izkaznicami A prejmejo kislo zelje v sredo, dne 23. t. m., pri Jakopiču na Mirju. Določen je ta-le red: popoldne od 8 do 9 št. 1 do 70, od 9 do 10 št. 71 do 140, od 10 do 11 št. 141 do 210, popoldne od pol 2 do pol 3 št. 211 do 280, od pol 3 do pol 4 št. 281 do 350, od pol 4 do pol 5 št. 351 do 420, od pol 5 do pol 6 št. 421 do konca. Stranka dobi za vsako osebo 2 kg kislega zelja, kilogram stane 80 vin.

KATOLIŠKA TISKARNA JAVLJA TUŽNO VEST,
DA JE VSEMOGOČNEMU DOPADLO ODPOKLICATI
NAŠEGA VESTNEGA DOLGOLETNEGA STROJNEGA
STAVCA, GOSPODA

FRANCA BEZLAJ

V PONEDELJEK, 21. OKTOBRA, PO ZELO DOLGEM
TRPLJENJU V BOLJŠE ŽIVLJENJE.

POGREB BO V TOREK, 22. OKTOBRA OB 5. URI
POPOLDNE IZ DEŽELNE BOLNICE NA POKOPALIŠČE
K SV. KRIŽU.

BODI MU OHRANJEN ČASTEN SPOMIN!

Kruta usoda nam je ugrabi-
bila našo ljubljeno, nenado-
mestljivo hčerko in sestro

Angelo Bergant

v njeni najlepši dobi 90 let.
Blaga pokojnica je bila vse-
skozí dobra in ljubezniva,
vsled česar grenko občutimo
bridko izgubo. Podlegla je
španski bolezni. Pokopali so
jo 18. t. m. na pokopališču v
Ajdovščini.

Prosi se tihga sožalja.
Ljubljana, 22. X. 1918.

Ivana Bergant,
mati.

Mici, Fani,
sestri.

Potrtega srca naznanjamo žalostno vest, da je valed sklepa
božje Previdnosti naša dobra, vročeljubljena mati, oziroma
sestra, stara mati, tačca, gospa

HELENA JERMAN, roj. MAROLT

posestnica, Sneberje št. 11,

po kratki in mučni bolezni, previdena s sv. zakramenti za
umirajoče, danes ob 10. uri popoldne v 56. letu svoje starosti
v Gospodu zaspala.

Pogreb predraže pokojnice se vrši s sv. mašo ob 8. uri
zjutraj iz hiše žalosti Sneberje št. 11 na pokopališče k Devici
Mariji v Polje.

Sv. maše zadušnice se bodo brale v larni cerkvi pri Dev.
Mariji v Polju.

Predražo pokojnico priporočamo v molitev in blag spomin!

4018

IVAN, sin.

MARIJA, NEZA, FRANČISKA, ANA, IVANA, hčere.
MARIJA DIMNIK.

Potrli globoke žalosti nazna-
njamo vsem sorodnikom, prijate-
ljem in znancem, da je naša pre-
draža, nepozabna hči, sestra, go-
spodična

PAVLA JENKO

učiteljica in voditeljica v Podbeli,

v ponedeljek, 14. oktobra 1918,
ob pol 6. uri zjutraj po kratki,
mučni bolezni mirno v Gospodu
zaspala.

Pogreb predraže pokojnice se je
vršil v torek, 15. oktobra iz hiše
žalosti v Podbeli na pokopališče
v Sedlo.

Podbela pri Kobaridu,
dne 16. oktobra 1918.

4031

ANTON JENKO, oče (odsoten).
HERMAN, BERTO, brata.

Brez posebnega obvestila.

Vsem prijateljem in znancem naznanjamo,
da je naš srčnoljubljeni, nepozabni zaročenec in
nečak, gospod

FRAN KUKOVICA

TRG. POSLOVODJA

dne 22. tm. ob 5. uri zjutraj po kratki, mukepolni
bolezni, zatisnil za vedno svoje oči.

Pogreb bo v sredo dne 23. oktobra 1918 ob
pol 4. uri popoldne iz hiše smrti Poljanski nasip
št. 8 na pokopališče k sv. Križu. — Dragemu
pokojniku bodi ohranjen blag spomin.

V Ljubljani, dne 22. oktobra 1918.

Josipina Kukovica, Franc Kukovica,
teta, stric.

Marica Suhadobnik,
zaročenka.

Mestni pogrebni zavod v Ljubljani. 4041

Namesto posebnega oznanila.

Maks in Lojzka Domicelj naznanjata globoko po-
trta v svojem in v imenu svojih otrok prežalostno
vest, da je umrl njiju ljubljeni sin

MAKS

učenec IV. razreda ljudske šole, star 9 let, včeraj, v
nedeljo po kratki in mučni bolezni, previden s sv. za-
kramenti za umirajoče.

Pokopan bo v torek, dne 22. t. m. na domačem
pokopališču.

RAKEK, dne 21. oktobra 1918.

Enakomerna **vodna moč** nezamrzujoča,

sedaj samo deloma izdelana, 76 P.S., z velikim tovarniškim poslopjem (praznim,
dobro ohranjenim, z dvema stanovanjema), vrtom, se iz proste roke ceno
prodaja.

Primerno za LESNO INDUSTRIJO (zobotrebce, lesene podplate), TOVARNO
ZA USNJE, žganje itd. — Pojasnila posreduje pod L. C. v 2. 4011 iz prijaznosti
upravnistvo »SLOVENCA«.

Lepo posestvo

ob progi južne železnice tik Save, 8 minut oddaljeno od kolodvora. Več
pod posestvo 4037 naupravnistvo Slovenca.

obsegajoče 36 oralov gojzda,
njiv in travnikov z lepo hišo,
hlevom (za 5 glav živine) in
skednjem z vsem poljedelskim
orodjem in z letošnjimi pridelki
se ceno prodaja. Posestvo leži
ob progi južne železnice tik Save, 8 minut oddaljeno od kolodvora. Več
pod posestvo 4037 naupravnistvo Slovenca.

Moška zimska suknja

SE PRODA ali ZAMENJA ZA ŽIVEŽ.
Več se izve v prodajalni »PRI SOLNCU«
v Ljubljani. 3806

NA PRODAJ je okoli 1200 m³ (500 starih
sežnjev)

trdih drv

na deblu v gozdu okoli 2½ uri od Ljub-
ljane. Izsekanje in izvoz bi moral oskr-
beti kupec. — TUDI SE PRODA:

1 težka 6 letna kobila
in 1 nov voz, zapravljen.

Natančneje v pisarni dr. Ant. Svigelja,
Ljubljana, Dalmatinova ulica št. 11. 4029

ZAHVALA.

Vsem, ki so na ta ali oni način
tešili bridko bol ob izgubi našega
nad vse ljubljenežnega sinka in
brata

ROBERTA

izrekamo tem potom našo srčno
zahvalo.

Osobito pa se zahvaljujemo ž.
g. župniku Berniku in blag. g. dr.
Hočevanju ter g. nadučitelju ter
ostalemu p. n. učitelstvu in vsem,
ki so našega ljubljenežnega spremili k
večnemu počitku. 4025

Domžale, 21. oktobra 1918.

ZALUJOČA RODBINA
PAJDUH.

Dr. Demeter Bleiweis - Trsteniški

strokovni zdravnik
za notranje bolezni
in za bolezni v no-
su in vratu —
Kongresni trg 15

zopet ordinira.

Velika stavba

zidana iz same opeke, se prodaja.
Naslov pove uprava »Slovenca«
pod št. 4042, ako priložena
znamka. 4042

Novo

4039

črno brinje

se dobi pri
I. Knez-u v Ljubljani,
Marije Terezije cesta št. 3.

98% modra galica . 1500 K za 100 kg
99% žvepleni prah . 3200 " " "
Žveplo v kosih . 2700 " " "
Prah bakren. žvepla 2400 " " "
Žveplo za žveplanje
na juti 3400 " " "
50% žvepleno ilo,
fino zmleto 1500 " " "
„Waschriegel“, na-
domestek mila v
kosih po ¼ kg . . 260 " " "

točno pošilja v vsaki množini proti
predplačilu zneska po železnici ali
po pošti 4036

Sigmund Kaiser uvozna in iz-
voznik. Budapest IX., Bakats-ut. 5.

Policijski pes

štiri leta star, črne barve, fino dresiran
(razume le nemško) in inteligenten, se
takoj PRODA. — MATKO AVSEC,
Bajer, p. Stari trg - Rakel. 4023

Nakup kontrolnih blagajen

vrši ob vsakem času NATIONAL-
REGISTRIER-KASSEN G. m. b. H.,
DUNAJ VI., Mariabillerstraße 57-59.
—: Zahtevajte našo ponudbo! —

Hiša

z gostilničarsko obrtjo se da
V NAJEM. — Kje, pove uprava
»Slovenca« pod št. 4014, ako znamka za
odgovor.

KUHARICA

SE TAKOJ SPREJME. — Naslov pove
upravnistvo »Slovenca« pod št. 4013, ako
znamka za odgovor.

PRODAM jako dobro ohranjen

PIANINO

iz 1. 1914. Vpraša se pri upravi »Sloven-
ca« pod št. 4024, ako znamka za odgovor.

PRODA SE OKOLI

100 oralov zemljišč.

V nedeljo, dne 3. novembra 1918 z začetkom ob 11. uri predpoldan se
bo vršila na graščini Steinbrunn (prej Steinhof) na Plitvičkem vrhu pri
Radgoni na Štajerskem

prostovoljna dražba (licitacija) okoli 100 oralov zemljišč

v poljubno velikih kosih. — Zemljišča obstojajo večinoma iz travnikov ter
so ugodna tudi za stavbe in naseljevanje. — Kdor hoče svoj denar še
pravočasno varno naložiti, naj kupi zemljišča! 4030

GRAŠČINA STEINBRUNN.

IZJAVA.

Podpisani izjavljam, da so besede, ka-
tere sem govoril proti FRANCETU DRE-
ŠAR iz Svetja št. 10, neosnovane in iste
preklicujem. 4037

Zlebe, dne 20. oktobra 1918.

FRANC LEBEN.

Majhna hiša

SE VZAME V NAJEM, eventuelno po
ugodni ceni tudi KUPI, najraji v okraju:
trnovsko, krakovsko predmestje, Spod.
ali Gor. Šiška. Ponudbe z natančnimi po-
goji na upravnistvo »SLOVENCA« pod:
»DOMOVINA« 3835.

Kontoristinja

zmožna slovenščine in nemščine, SE IŠČE
v razpošiljalnico jale in perutnine. Trgo-
vina v vasi blizu večjega trga. Ob pro-
stem času streže tudi v gostilni. Hrana
in stanovanje prosto v hiši. Poizve se pri
upravnistvu »Slovenca« pod št. 4033, ako
znamka za odgovor.

PREMOG

preskrbi dotičnemu, ki mi pre-
skrbi do 1. novembra 1918

STANOVANJE

obstoječe iz 1—2 sob in kuhinje ali ene
mesečno sobo z uporabo kuhinje. — Po-
nudbe na upravnistvo »Slovenca« pod:
»PREMOG« 4027.

ODDASTA SE

2 sedeža

v loži v I. redu za B-predstave. Ponudbe
na upravo »Slovenca« pod: »Loža« 4020.

Sobna oprava

obstoječa iz treh sob in kuhinje, SE
PRODA radi smrti. Ogledati jo je mo-
goče vsak dan od 2. do 4. v Ljubljani na
Erjavčevi cesti št. 4, prtiličje, levo. 3909

PRODA SE

do 250 stoječih lepih bukovih in tudi več
sežnjev (klafter) narejenih

bukovih drva

Sprejmeta se DVA OGLARJA, oziroma
DRVARJA. — Več pove J. KOLENEC,
Ladja, Medvode. — Ravnotam se prodaja
več transportnih, dobro ohranjenih SO-
DOV od 200 do 700 litrov.

Hiša

v kateri je več let vpeljana mešana trgo-
vina, se iz proste roke PRODA. — Po-
jasnila v Cerknici hiš. št. 272. 4019

ABSOLVENT slov. trgovske šole

išče primerne službe

najraje v trgovini, ako mogoče s hrano.
Prijazne ponudbe na upravo »Slovenca«
pod: »ABSOLVENT 32« 4017.

Več ključavničarskih vajencev

SE SPREJME TAKOJ. Poizve se pri na-
čelniku ključavničarske zadrge Josipu
Rebolj, Ljubljana, Jenkova ulica št. 18.

Možitev!

Izobražena mlada Slovenka se želi
kmalu poročiti z inteligentnim Jugoslo-
vanom. Cenjene ponudbe pod: »BOŽIČ
1918« 3991 na upravnistvo »Slovenca«. —
Na dopise brez naslova se ne bo oziralo.
Obojestranska tajnost častna zadeva.

Stanovanje

IŠČE STRANKA s tremi osebami, 1 ali 2
sobi s kuhinjo za takoj ali pozneje, naj-
raje v sredini mesta. Pismene ponudbe
pod: »STANOVANJE« 3939 na uprav-
nistvo »Slovenca«.

Konjak

za oslabele vsled starosti, proti slabo-
stim v želodcu in proti izgubi telesne
moči je stari vinski konjak pravo po-
življenje. Pošilja dve politterski stekle-
nici franko z zabojčkom vred za 60 J

BENEDIKT HERTL,

graščak na graščini GOLIC PRI
KONJICAH, Štajersko. 3361